

Gedragscode Medewerkers en Vrijwilligers Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe

Vele honderden vrijwilligers zetten zich al jaren in voor Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe (het Park). Vol enthousiasme en met grote betrokkenheid vervullen zij belangrijke werkzaamheden. De vrijwilligers zijn ambassadeurs van het Park en vergroten de betrokkenheid van de omgeving (bewoners en bezoekers) met dit prachtige natuurgebied.

Het is van groot belang dat het vrijwilligerswerk op een goede manier en veilig uitgevoerd wordt. Het Park verwacht van vrijwilligers loyaliteit jegens het Park en het is belangrijk dat vrijwilligers zich in de omgang met medewerkers, vrijwilligers en bezoekers correct opstellen. Om dit te waarborgen is deze gedragscode opgesteld. De gedragscode bestaat uit regels over de wijze waarop vrijwilligers zich behoren te gedragen. De gedragscode bestaat uit vier onderdelen: algemene gedragsregels, ongewenst gedrag, geheimhouding & communicatie en omgang met (kwetsbare groepen) bezoekers.

Voor vragen over de uitleg of de toepassing van deze gedragscode kan contact worden opgenomen met de door het Park aangewezen vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon is mevrouw C. Mulder. Zij is bereikbaar via 06-45176700 of per mail: c.mulder@at-m.nl.

1. Ongewenst gedrag

Alle vormen van ongewenst gedrag zijn ontoelaatbaar.

Onder ongewenst gedrag wordt onder meer verstaan: alle vormen van intimidatie, (fysiek en verbaal) geweld of het hiertoe aanzetten, discriminatie, pesten, machtsmisbruik, seksisme, seksueel intimiderende gedragingen of opmerkingen, alle vormen van agressie en ongewenste intimiteiten.

Intimidatie

Intimidatie is macht uitoefenen op een ander op een negatieve manier. Het gaat gepaard met machtsmisbruik en indoctrinatie. Intimiderend gedrag is bedoeld om de ander schade toe te brengen.

Agressie en geweld

Als er gesproken wordt over agressie en geweld, dan gaat het om voorvallen waarbij een bezoekers, medewerker of vrijwilliger psychisch en/of fysiek, verbaal of non-verbaal wordt lastiggevallen, bedreigd of aangevallen.

Discriminatie

Onder discriminatie wordt verstaan: elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur op grond van geslacht, leeftijd, handicap, ras, godsdienst, levensovertuiging, seksuele geaardheid of herkomst, positie, die tot doel of gevolg heeft de gelijke behandeling van medewerkers aan te tasten of teniet te doen.

Pesten

Bij pesten gaat het om vijandig, vernederend of intimiderend gedrag, dat steeds gericht is op dezelfde persoon. Het gebeurt vaak en gedurende langere tijd. De persoon die het doelwit is kan zich er niet effectief meer tegen verweren. Er worden zeven hoofdvormen van pesten onderscheiden, namelijk sociaal isoleren, werken onaangenaam of onmogelijk maken, bespotten, roddelen/geruchten verspreiden, dreigementen, lichamelijk geweld.

Seksuele intimidatie

Seksuele intimidatie is ongewenst gedrag van seksuele aard dat afbreuk doet aan de waardigheid van vrouwen en mannen op het werk. Hieronder valt lichamelijk, verbaal of non-verbaal opzettelijk of onopzettelijk gedrag dat door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Kort samengevat kan gezegd worden dat seksuele intimidatie staat voor allerlei vormen van seksueel getinte aandacht die ongewenst, eenzijdig en opgelegd is. Het kan hierbij gaan om onnodige of ongewenste aanrakingen, voortdurende opmerkingen over het uiterlijk of seksuele geaardheid, dubbelzinnige opmerkingen of gebaren, een bepaalde manier van kijken, nafluiten of (poging tot) aanranding of verkrachting.

Ongewenste intimiteiten zijn iedere vorm van seksueel gedrag of -toenadering, in verbale, non-verbale, digitale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren en/of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding en/of andere handelingen of gedragingen die strafbaar zijn volgens het Wetboek van Strafrecht, boek II, titel XIV 'Misdriven tegen de zeden'.

Alcohol-, medicijn- en drugsgebruik

Het gebruik van alcohol en drugs, alsmede de verkoop daarvan, is ten strengste verboden tijdens tijd die wordt doorgebracht in het Park tijdens de uitoefening van vrijwilligerswerk. Ook na afloop van deze tijd is het niet toegestaan deze middelen te gebruiken c.q. te verhandelen op het terrein van het Park, met uitzondering van het nuttigen van alcoholische dranken, zij het met mate, bij bijzondere gelegenheden als de kerstinloop. Tevens is het verboden onder invloed van verdovende middelen op het werk te verschijnen.

Bij gebruik van medicijnen, die van invloed kunnen zijn op de rijvaardigheid, of op andere wijze de concentratie aantasten, volgt de vrijwilliger de instructies van zijn arts nauwkeurig op.

Bedrijfseigendommen en persoonlijke eigendommen

Het meenemen van voorwerpen of gereedschappen van het terrein van het Park is slechts toegestaan indien de vrijwilliger van het Park toestemming heeft gekregen. De vrijwilliger die bedrijfseigendommen ontvangt, is hiervoor persoonlijk verantwoordelijk. De vrijwilliger zal bij gebruik van bedrijfseigendommen uiterste zorgvuldigheid betrachten. Eventuele vervanging vindt plaats na toestemming van het Park. Vermissing dient onmiddellijk te worden gemeld bij het Park. Zodra de vrijwilliger stopt met het vrijwilligerswerk waarvoor de bedrijfseigendommen nodig zijn, is de vrijwilliger verplicht de bedrijfseigendommen onmiddellijk in te leveren bij het Park. Niet ingeleverde bedrijfseigendommen worden in rekening gebracht bij de vrijwilliger.

Het privégebruik van materialen, gereedschappen, machines e.d. welke eigendom zijn van het Park, is slechts toegestaan na goedkeuring van de directeur of een MT-lid. Dit geldt ook voor het kopieerapparaat, telefoon en computer. De vrijwilliger is in geval van schade aan eigendommen van het Park en/of derden aansprakelijk voor de hieruit voortvloeiende kosten.

Het Park kan geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor diefstal, verduistering, beschadiging of welke schade dan ook aan privé-eigendommen van vrijwilligers, die worden meegebracht naar terreinen en gebouwen van het Park.

Geschenken

Het is niet toegestaan geschenken aan te nemen.

2. Geheimhouding & communicatie

Vrijwilligers bepalen mede het gezicht van het Park en zijn in bepaalde gevallen de gastheer/gastvrouw voor de bezoekers. De boodschap die zij uitdragen is van grote invloed op de beleving van de bezoeker, maar ook op de perceptie van de buitenwereld. Het is daarom van belang voor het imago van het Park dat contact tussen vrijwilligers en bezoekers en de (online) communicatie bijdraagt aan positieve beeldvorming over het Park. Daarnaast dient de privacy van bezoekers, medewerkers en vrijwilligers te worden gewaarborgd. Om dit bewerkstellingen behoren vrijwilligers zich te houden aan de volgende gedragsregels:

1. Het is niet toegestaan om vertrouwelijke informatie over of toebehorende aan het Park te verspreiden, te delen of te publiceren. Vertrouwelijke informatie is alle informatie die niet openbaar is gemaakt door het Park.
2. Deel, verspreid of publiceer geen persoonsgegevens van vrijwilligers, medewerkers en bezoekers.
3. Deel, verspreid of publiceer geen foto's en/of video's waarop bezoekers, vrijwilligers en/of medewerkers te zien zijn.
4. Pas de in deze gedragscode genoemde algemene gedragsregels ook toe bij het gebruik van sociale media.
5. Het communiceren op internet, zowel op www.hogeveluwe.nl als op externe sites en sociale media, uit naam van het Park is uitsluitend voorbehouden aan de directeur of de persoon die daar door de directeur toe gemachtigd is.
6. Bij de geringste twijfel over het verspreiden, delen en publiceren van informatie over of toebehorende aan Het Park en het gebruik van sociale media is het verstandig contact te zoeken met de heer H. Beukhof, adjunct-directeur, en de hiervoor aangewezen contactpersoon bij de vrijwilligersorganisatie.

3. Omgang met (kwetsbare groepen) bezoekers

Vrijwilligers verrichten een grote variëteit aan werkzaamheden voor het Park en hebben vrijwilligers intensief contact met kwetsbare groepen bezoekers zoals bijvoorbeeld kinderen (jeugd tot 18 jaar) of gehandicapten (met deze term wordt in deze code bedoeld op personen met een lichamelijke en/of geestelijke beperking en/of een ontwikkelingsachterstand). Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en bezoekers zijn niet eenduidig. Hierover kunnen nooit precies grenzen worden afgesproken die voor alle bezoekers in alle situaties gelden.

Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen en gehandicapten die het Park bezoeken is nabijheid en lichamelijk contact van belang voor hun ontwikkeling. Er is wel één heel duidelijke grens. Ongewenste intimiteiten (zoals hiervoor nader omschreven) tussen vrijwilligers en bezoekers, waaronder uiteraard ook en met name kinderen of gehandicapten zijn ontoelaatbaar. Wanneer een vrijwilliger wordt verdacht van ongewenste intimiteiten jegens een bezoeker (waaronder dus ook en met name een kind en/of een gehandicapte) zal de politie worden ingeschakeld.

Ter voorkoming van ongewenste intimiteiten dient elke vrijwilliger zich te houden aan de volgende gedragsregels:

1. De vrijwilliger moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de bezoeker zich veilig en gerespecteerd voelt.
2. De vrijwilliger onthoudt zich ervan de bezoeker te bejegenen op een wijze die de bezoeker in zijn waardigheid aantast.

3. De vrijwilliger dringt niet verder door in het privéleven van de bezoeker dan functioneel noodzakelijk is. De vrijwilliger ontvangt de bezoeker niet bij hem thuis.
 - ✓ In het vrijwilligerswerk komt het veel voor dat men kinderen/gehandicapten ook kent vanuit sociale contacten. Maar de begeleider is altijd de verantwoordelijke. Het gaat tijdens de begeleiding niet om vriendschap of andere sociale relatie, maar om de relatie begeleider – het kind en/of de gehandicapte. Begeleiders dienen zich bewust te zijn van hun positie, die ook buiten de begeleiding door kan spelen. Onder meer het onnodig vragen stellen over het privéleven, persoonlijke afspraakjes maken, contact opnemen met kind/ gehandicapte buiten de begeleiding om dient daarom achterwege te blijven.
4. De vrijwilliger onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik van de bezoeker. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen vrijwilliger en de bezoeker zijn ontoelaatbaar en worden beschouwd als seksueel misbruik.
5. De vrijwilliger mag zijn positie en relatie nooit gebruiken voor doeleinden ten eigen nutte die in strijd zijn met zijn verantwoordelijkheid, of die grenzen van de relatie overschrijden. Dit betekent dat de vrijwilliger:
 - ✓ nooit seksuele toenadering zoekt tot bezoekers en/of een seksueel of erotisch geladen sfeer schept (bijvoorbeeld door het laten zien van porno, of de eigen geslachtsorganen);
 - ✓ een bezoeker nooit gebruikt voor bevrediging van de eigen seksuele en/of agressieve verlangens;
 - ✓ nooit mag ingaan op verliefde gevoelens, seksuele verlangens of fantasieën van de bezoeker óók niet wanneer hij/zij je daartoe lijkt uit te nodigen, dan wel onomwonden uitnodigt;
 - ✓ wanneer er een erotisch/seksueel geladen sfeer mocht ontstaan, of zou kunnen ontstaan, tussen de vrijwilliger en de bezoeker, de vrijwilliger afstand neemt en de situatie bespreekbaar maakt met de daarvoor door het Park aangewezen vertrouwenspersoon;
 - ✓ wanneer bij de vrijwilliger gevoelens van verliefdheid, maar ook afkeer of agressie ontstaan t.o.v. de bezoeker, neemt de begeleider afstand en maakt de situatie bespreekbaar met de daarvoor door het Park aangewezen vertrouwenspersoon.
6. Tussen volwassenen en kinderen/ gehandicapten is sprake van een natuurlijk overwicht en dus machtsverschil. Een kind/ gehandicapte kan daardoor zaken moeilijk weigeren, of overzien waar het om gaat. Het is aan de vrijwilliger om de grenzen te bewaken.
7. De vrijwilliger mag de bezoeker niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal kunnen worden.
 - ✓ Bijvoorbeeld: het te lang vasthouden van een hand bij begroeten of afscheid nemen, iemand naar je toetrekken, je tegen de bezoeker aandrukken, een tongzoen geven, aanraken van billen en borsten, enzovoort.
 - ✓ De vrijwilliger moet er voor zorgen dat daar waar lichamelijk contact noodzakelijk en functioneel is, dit contact of deze aanraking niet verkeerd – in de zin van seksueel getint of intimiderend – kan worden geïnterpreteerd.
 - ✓ De vrijwilliger houdt bij lichamelijk contact rekening met grenzen die de bezoeker aangeeft, leeftijd, ontwikkelingsniveau, achtergronden, de specifieke situatie en wat maatschappelijk en/of cultureel als aanvaardbaar wordt gezien.
8. De vrijwilliger zal zeer terughoudend en met respect omgaan met de bezoeker. Terughoudend en met respect betekent in dit geval bijvoorbeeld dat:
 - ✓ vrijwilliger en de bezoeker zich bij voorkeur niet met zijn tweeën afzonderen, maar met bijvoorbeeld een extra begeleider of meerdere bezoekers;

- ✓ terughoudend en met respect wordt omgegaan met de ruimtes waarin de bezoekers zich bevinden. De bezoeker moet zich daar veilig voelen, zijn of haar privacy moet worden gewaarborgd en sociale controle moet mogelijk zijn.
9. De vrijwilliger heeft de plicht de bezoeker naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en zal er actief op toezien dat deze gedragscode door iedereen die bij de bezoeker is betrokken, wordt nageleefd. Indien de vrijwilliger gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel misbruik, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het Park aangewezen vertrouwenspersoon.
 - ✓ Het kan zijn dat een de bezoeker een begeleider in vertrouwen neemt en vertelt dat iemand hem/haar seksueel misbruikt. De vrijwilliger belooft in een dergelijk geval geen geheimhouding. Feiten van vertrouwelijke aard, aan jou toevertrouwd, moeten te allen tijde respectvol worden behandeld. Maar wanneer de belangen van de bezoeker in het geding zijn (en dat is aan de orde bij een melding van seksueel misbruik), dient de vrijwilliger hiervan melding te maken bij de daarvoor aangewezen personen bij het Park. Indien enigszins mogelijk gebeurt dit in overleg met de bezoeker.
 10. De vrijwilliger krijgt of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede liggen.
 - ✓ Door dergelijke vergoedingen dreigen de objectiviteit van het handelen en de onafhankelijke positie van de begeleider en die van de bezoeker in het gedrang te komen. Hierdoor kan een voedingsbodem ontstaan voor (seksueel) machtsmisbruik.
 11. In die gevallen waar deze gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met de door het Park aangewezen vertrouwenspersoon.

Afsluiting

Deze gedragscode dient door alle vrijwilligers die actief zijn voor het Park te worden nageleefd. Indien zich een situatie voordoet waarin deze gedragscode niet voorziet dient de vrijwilliger te handelen in lijn met algemene aanvaarde normen en waarden.

